

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Den Haag
28 oktober 2004

Ons kenmerk
VO/OK/04/48149

Uw brief van
5 oktober 2004

Uw kenmerk
2040501030

Onderwerp

Hierbij zend ik u het antwoord op de vragen van de leden Aasted-Madsen-van Stiphout en Mosterd van uw Kamer inzake brief herexamens voortgezet onderwijs.

De vragen werden mij toegezonden bij uw bovenaangehaalde brief met kenmerk 2040501030

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

(Maria J.A. van der Hoeven)

Antwoorden op de schriftelijke vragen van de leden Aasted-Madsen-van Stiphout en Mosterd van de Tweede Kamer der Staten-Generaal aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (ingezonden d.d. 5 oktober 2004, kenmerk 2040501030)

1. Vraag:

Kunt u bevestigen dat leerlingen die niet kunnen deelnemen aan het eerste tijdvak Centraal Schriftelijk Examen (CSE) in het voortgezet onderwijs door bijvoorbeeld ziekte, alsnog kunnen deelnemen aan het tweede tijdvak?

In het tweede tijdvak worden echter niet alle vakken aangeboden, waardoor voor een aantal leerlingen een derde tijdvak nodig is om het examen in de ontbrekende vakken af te leggen. Indien zij één van de vakken niet voldoende afsluiten wordt hen niet de mogelijkheid geboden om herexamen te doen, omdat examens in de vierde periode slechts toegankelijk zijn voor leerlingen die een staatsexamen over moeten doen. Bent u bekend met bovenstaande situatie?

Antwoord:

Het is juist dat kandidaten die deelnemen aan het centraal examen voortgezet onderwijs en vallen onder de werking van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. 1989, Stbl. 327, incl. wijziging vmbo, Stbl. 2003, 106, in het tweede tijdvak worden toegelaten indien zij recht hebben op herkansing of afronding van het examen. Er is ook een combinatie van afronding en herkansing toegestaan. In het tweede tijdvak worden weliswaar alle vakken aangeboden maar door de beperkte tijd zijn er maar een aantal zittingen per kandidaat mogelijk. De procedure voor het derde tijdvak is overeenkomstig het tweede tijdvak met dien verstande dat dit wordt afgenomen door de staatsexamencommissie. Er is geen verdere herkansing mogelijk (Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o., artikel 37).

Daarnaast zijn er kandidaten die deelnemen aan het centraal examen voortgezet onderwijs en vallen onder de werking van het Besluit staatsexamens v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o. 2000, Stbl. 623, incl. wijziging vmbo, Stbl. 2003, 106. In artikel 23, 1 lid onder a, van het Besluit staatsexamens is bepaald dat een kandidaat, die om een geldige reden is verhinderd bij één of meer toetsen van het centraal examen in het eerste tijdvak tegenwoordig te zijn, de gelegenheid heeft het centraal examen in ten hoogste twee toetsen te voltooien in het tweede tijdvak. Dit tijdvak kan niet voor herkansingen worden benut omdat staatsexamenkandidaten het zgn. commissie-examen (vergelijk het schoolexamen) afleggen in de maand juli nadat het eerste en tweede tijdvak zijn afgesloten. Dan pas kan de uitslag worden bepaald en kan de kandidaat aangeven voor welk vak hij wil herkansen. De staatsexamenkandidaat kan dus pas voor de eerste keer herkansen en/of inhalen in het derde tijdvak (augustus), de tweede mogelijkheid wordt hem geboden in het vierde tijdvak (oktober).

Het moge duidelijk zijn dat alle kandidaten voortgezet onderwijs een gelijk aantal herkansingen heeft. Vanwege de andere examensystematiek bij de staatsexamens bestaat er een vierde tijdvak; dit geeft in de praktijk nog wel eens verwarring.

2. Vraag:

Deelt u de mening dat leerlingen die buiten hun schuld niet deel kunnen nemen aan het CSE niet de dupe mogen worden van regelgeving, waardoor zij na vier, vijf of zes jaar hard werken, niet het begeerde vmbo-, havo- of vwo-diploma in hun bezit kunnen krijgen?

Antwoord:

Zoals ik in mijn antwoord op vraag 1 heb aangegeven hebben alle examenkandidaten voortgezet onderwijs dezelfde herkansingsmogelijkheden. Het Eindexamenbesluit en het Besluit staatsexamens bieden een uitgebalanceerd systeem van examenafname, inhaal- en herkansingsmogelijkheden, waarbij rekening is gehouden met kandidaten die buiten hun schuld niet kunnen deelnemen aan de centrale examens. Ik moet echter vasthouden aan de hierboven genoemde regelgeving omdat een diploma voortgezet onderwijs een groot civiel effect kent. Het diploma staat garant voor kwaliteit en heeft een paspoortfunctie naar het vervolgonderwijs.

3. Vraag:

Is het u bekend dat ongediplomeerde vwo-leerlingen indien zij, op grond van overgangsbewijzen toch worden toegelaten tot HBO, geen recht hebben op studiefinanciering?

Antwoord:

De studiefinanciering volgt voor wat betreft hoger onderwijs de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW). In de Wet Studiefinanciering 2000 (WSF 2000, artikel 2.8 en 2.9) is bepaald dat studenten die ingeschreven zijn voor het volgen van een bachelor- of een masteropleiding aan een instelling voor hoger onderwijs, aanspraak hebben op studiefinanciering. Wie ingeschreven mag worden aan zo'n instelling is geregeld in de WHW. Instellingen voor hoger onderwijs mogen dus regulier geen studenten toelaten zonder een diploma vwo, havo of secundair beroepsonderwijs (WHW, Stbl. 593, 1992, artikel 7.24). Er kan in andere gevallen derhalve ook geen sprake zijn van studiefinanciering. Alleen als een student de leeftijd van 21 jaar heeft bereikt kan een instelling hem toelaten op basis van een toelatingsonderzoek (WHW, Stbl. 593, 1992, artikel 7.29).

4. Vraag:

Bent u bereid het vierde tijdvak in oktober, ook toegankelijk te maken voor de zogeheten schoolkandidaten die buiten hun schuld niet eerder gebruik konden maken van de mogelijkheid tot het afleggen van een herexamen?

Antwoord:

In mijn antwoord op vraag 1 heb ik een uiteenzetting gegeven van de vigerende wet- en regelgeving. In uitzonderlijke gevallen kan de voorzitter van de staatsexamencommissie gebruikmaken van de hardheidsclausule opgenomen in artikel 36 van het Besluit staatsexamens v.w.o.- h.a.v.o.- m.a.v.o. 2000, Stbl. 2003, 106. Deze luidt als volgt: "De voorzitter kan bij of krachtens dit besluit vastgestelde voorschriften buiten toepassing laten of daarvan afwijken voor zover toepassing gelet op de bijzondere functie van het staatsexamen mede voor kandidaten die in bijzondere omstandigheden verkeren, zal leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard.

5. Vraag:

Kunt u de noodzakelijke wijzigingen op zo een korte termijn aanbrenge, dat de leerlingen die het nu betreft in oktober 2004 hun herexamen kunnen afleggen?

Antwoord:

Ik kan en wil de huidige wet- en regelgeving betreffende de herexamenmogelijkheden niet op korte termijn aanpassen. In Koers VO heb ik de Tweede Kamer een uitwerkingsnotitie examens toegezegd. Het kan zijn dat na bespreking van de uitwerkingsnotitie met uw Kamer het systeem van centrale examinering wordt aangepast, dit kan ook gevolgen hebben voor de regelgeving met betrekking tot herkansen.